

Előfizetési feltételek:

Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve. Egész évre 10 frt. Félévre 5 frt. Negyedévre 2 frt 30 kr. Egy hónapra 1 frt.

Előfizetési helyben a kiadóhivatalban a debreczeni Resszenyomdában, artán Telegdi K. Lajos és ifj. Csathy Károly könyvkereskedésükben, vidéken a postahivatalokban.

DEBRECZENI ELLENŐR.

Politikai, közgazdasági s társadalmi lap.

A BALKÖZÉPPÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen hetenkint ötször, u. m. hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Hirdetési díj:

öt hasabos petitor 5 krajczár. Nagyobb terjedelmű s többizben megjelenő hirdetéseknek leengedése történik. Helyesdj minden hirdetés után 30 kr. Nyitási költségek minden sora 20 kr. A hirdetések a szerkesztés kezébe kerülnek.

DEBRECZENI SZÍNHÁZ.

VI. Bérlet 11. szám. Kedden, febr. 16-án: adatik:

A szép Helena.

Látványos operette 3 szakaszban. Irta Meilhac és Halevy. Fordította Latabár Endre. Zenejét szerző Offenbach. A díszleteket festette Vogel Ferenc színházi festő. A kassziorot kelékéket készítette Bajor. (Rendező: Szabó.)

Kezdete 7 órakor, vége 9 után.

A sajtó hatalma.

Nemzeti sajtónk történetének közelmúlt időbeli vizsgálásával, általános nézet szerint nagy erkölcsi hatást tulajdoníthatni ama catastrofnak, mit „juliusi” névvel jelez a historia; fájdalom, hogy a 48-ki forradalom, mely az uttorókat tett terén találá, gyászos kiemmelével ellenszögült az iránynak, mely a classicitást magaslatáról már-már a társadalmi kérdések felé is fordult; pedig mily rohamos volt a haladás, mely a harcezi mozgalommal fellendült a sajtóban s mely vesztett ügyünkkel oly hamar el is tűnézett. Szellemi harcosságunk legjellegesebbjeit elhallgattatta az önkény, meglőtt csalatva hitében a nemzet, csak „vérbé mártortól látszat”-nak nevezik nagyjaink a forrongást, bár annak fényképe világgrészeket lengtet is át; tiltott portéka volt szabadon nem csak írni, de szólni is. Nem volt csoda azért, ha szabadságra jutott az írói tevékenység, mely csak a hatvanas években nyerhetne vissza röptének erejét. E lendülettel tulajdonítottak, hogy azóta nemesak socialis érdekek segítenek a megoldás felé, de sajtónk különösebben 68 óta már az olvasási vágy invasiójának is tág tört nyitott.

Nem ez a sora irójának a sajtó s annak szabadságából eredő összható-sonk felett részletek által elmélkedni, — csak általánosabbban lenél kivonalozva, hogy egy nemzet életében mily hatalmas eszköz ez, az emberi jogok megvédeléséhez. Laboulaye francia író szép rövidséggel így jellemzi azt: „a sajtó fóruma a modern népeknek, sarkköve a liberaliszmusnak; igen, ha az igazság szolgálatában terjeszti, védi, írja elő jogainkat, kötelességeinket, s betölti hivatalát, ha az egy nemzet boldogságát célzó eszméket lobogtat zászlóján; — küzdelmében felfogva jelentőségét amaz intésnek is, hogy „sokszor könnyebb egy hár ábrándért ezeket lelkesíteni, mint egy elemi igazság mellett híveket gyűjténi.” Szabadságra érdemes egy oly nemzet, mely hírből legalább hallani akarja a kor mozgalmának szavát, de boldog, mely tetleg is beelőlteti magát. — Kell-e hatalmasabb állam Angliánál, vagyosabb a hollandi népnel, szabadságra méltóbb Helvétziánál? hol annyit beszél a sajtó. — Igaz, hogy sok ideig messze maradtunk mi az államoktól, de hála a kor uraló szemlének, mely ébredni engedé s öntudatra vezérlé nemzetünket, a multból okulva, kezdjük tisztán jálni a jelent, gondolataink behatnak a jövőbe s hitünkkel tudalom lett. Igy képesek vagyunk megérteni a

A „Debreczeni Ellenőr” tárczája.

Az ő kedvéért!

MONTAGUE KELEMEN REGÉNYE.

XII. FEJEZET.

A törvény előtt.

(29-ik folytatás.)

„Gyakran a legrosszabbak szoktak olyanoknak látszani. De egy tekintetben az ön véleményén vagyok t. i. mit sem tud semmiről.” „Hol van most?” „Talán haza ment?” „Alig hiszem, mert a ház, a rendőrökön van elfoglalva. A mint hallám ama házban igen sok lopott tárgy is találtatott. A család valami rokonokról tett említést, a hová mehet, s én hiszem, hogy a szegény, ártatlan teremtménynek vannak rokonai!”

mivelődés, szabadság hívo szavát. — mit eszmékké alakulva ad at a sajtó a világnak s hódít meg vele minket is, melynek tisztában kell lennie a vég-czélal, nehogy téveszsen hódításában s pindököl előtte az eszme, mint utasoknak a pástortitiz, vagy hajósoknak kalauzál az irányt; ha megtalálta a vezérfényt, türeésre, reményre buzdítja a nemzetet, míg üdvét elnyeri, mert az eszmék hatása egy állam életében csak lépésről lépésre tart, míg megtermi gyümölcsét.

A mely nemzetnél néma a sajtó, hiányos ott a nép nívultsége, jóléte is. Mert hogyan nyilatkozhatik a közvélemény? hogyan lehet megvédeni a polgárok érdekeit? minő kormányzatra jut egy oly állam, melyben a nép gondolkodása nem nyerhet a sajtóban kifejezést? hol a polgárok szelleme szárnyaszegett, kelhet-e védelmére javainak s nemzeti jellegének megőrzésére? Vajjon nem a sajtó emelte-e Angliát a nagyság fénypolczára? még pedig annak a szabadsága! nem annak elnyomása tartá-e nyitjában Spanyolországot még egy év-tized előtt s tartja köve ma is Oroszországot?

Szabadság-e vagy cenzura a sajtóban? oly számosak itt a harezóli okok pro és contra, hogy azokhoz alig lehetne valamit adni már; de minden-estere különbség van a sajtónak tudományos és politikai szabadsága között. Ha például valamely nemzetnél a természetudományok fejlődése lenne ez uton is akadályozva, sajnálatraméltó lenne annak sorsa, ha a viláosság nyomozását így gátolnák; míg ha politikai theorikák felett kél síkra a sajtó, sohasem lehet oly veszélyes kivált az államra nézve, mert a tévelygés ez uton könnyen nyerhet megoldást. De által-mas fégyver lehet ám egyes személyekre nézve a korlátlan sajtószabadság, mely néha oly rendkívili hatalmat ad a polgárok kezébe, hogy vadságig megy az embertársai nyugalmanak s boldogsá-gának megháborításával.

Ne ily értelemben élünk mi a szabadsággal, mely a szenvedélyek és bántalmak vegyületét hordja magában, mely az érgő szívet felléltája, mindent a mi szent megtűnadja; hanem tiszteljük azt, mint az emberi nemzet szellemi, anyagi nevelésének leghatalmasabb eszközét, s igyekszünk a világ előtt bebizonyítani, hogy erkölcsileg is érdemesek vagyunk sajtónk szabadságára.

Sáfrány Péter.

A válságról. Azt hisszük alig tehetünk cselzerűbbet, hogy a válság lefolyásának mozzanatáról t. olvasónkat tájékoztassuk, mintha a pesti lapokhoz Bécsből 13-áról érkezett táviratokat egymásután szöszszint e következőkben közöljük: — Bécs, febr. 13. d. u. 1 óra 15 perc. A király ő felsége ma 11 órakor fogadta Bittót, s az audientia egy órahosszat tartott. Nem valószínű, hogy a király a válság ügyében most Budapestre menne. — Bécs, febr. 13. d. u. 2 óra. A min-elnök még néhány napig szándékozik Bécsben maradni, hol a coalitio ügyében előleges értekezletek történnének köze, mint a korona bizalmi férja s a felhívandó parlament kitünö-ségei között. A Sennyey-Lónyay kombinatit igen valószínűnek tartják. — Bécs, febr. 13. d. u. 3 óra 15 p. Ó felsége a kormány lemondási szándékát illetőleg azt határozta, hogy addig nem fogadjal el, míg nem lesz tisztában az iránt, hogy létesüle-s s minő feltételek alatt a balközéppel a fusio; s ennek alapján az új kormány? Vajjon ki

fogja később a szükséges tárgyalásokat vezetni, erre nézve még nem történt határozat. — Bécs, febr. 13. d. u. 6 óra 10 p. A mai fogadtatáson ő felsége kijelenté Bittónak, hogy terjedesen elő határozott véleményét, vajjon lehetséges-e a fusio a balközéppel s minő feltételek alatt? Bittó a határozott felelet megadására néhány napi időt kért; ő felsége felhívta, hogy ez ügyben tárgyalásokat folytasson. — Bécs, febr. 13. d. u. 8 óra. Ó felsége mai elhatározása nem változtat Bittó lemondásán. A min. elnök s cabinetje feltétlenül lemondott: a fusio ügyében a tárgyalásokat csak azon czélból kezdi meg, hogy annak módja lehetőségese constataltassék. — Bécs, febr. 13. est 9 óra. Jó forrásból hallatszík, hogy Tisza K. Bécsbe hivatatták. — Bécs, febr. 13. (A „Corr. Bur.” sürgönye.) Ó felsége a magyar kormány lemondási kérvényére azt határozta, hogy a lemondást nem fogadjal el, míg meg nem győződik, hogy a balközéppel való fusio, és ennek alapján az új cabinet megalakítása lehetséges-e, és ha igen, minő módozatok mellett. — Ezekből látható, hogy a kibontakozás a hét vége előtt alig lesz várható, sőt megeshetik, hogy a tárgyalások, s alkudozások még e heten sem lesznek befejezhetőek.

Külföld.

+ Franciaország. A senatusi törvényjavaslat tárgyalását megelőzőleg a politikai körökben a legnagyobb forrongás volt észlelhető. Minden párt érzi, hogy a javaslat törvényvé emelése által a köztársaság szervezése, s így állandósítása mily hatalmasan mozdítatik elő, s ezért a vita előtt mindannyian pártgyűlések tartottak, hogy magokat minden eshetőségre készen tarthassák. A gyűlés kezdetén alig volt remélhető, hogy a javaslat elfogadtassék, minnt a republikánusok, s a jobb-középpárt közti egyetértés — mint már említettük is — jelentékeny elvi meghasonlás áldozata lett. A republikánusok ugyanis, emlékeztetnek — a senatusok választását az általános szavazatigz alapelveivel kívánják fektetni, míg az orleanisták az általános szavazatigzról sem a közvetlen, sem a közvetett választásnál halniban sem akarnak. A vita első napján, febr. 11-én azonban valami váratlan történt. A republikánus Pascal Duprat ugyanis rövid, de tartalomdus beszédet, rámutatott azon számlátlan veszélyre, mely a köztársaságot érheti, ha a hatalom fő ellenőrzésére fellállító tanács választás helyett kinevezeték, ily tanács demokratia mellett valóságos érthetelenség, megforthetnek, hogy a hatalommal való vissza-délés esetében a köztársaság elnöke felett azok hoznáknak ítéletet, a kik általa kinevezetettek. — Ezért a következő indítványt terjesztette a gyűlés elő: „A senatus választandó, s ugyanazon választók által, kik a képviselők választásánál illelékése-ek.” Ezen indítvány 322 szóval 310 ellen elfogadtatott, mi a vita elnapolását idézte elő. A miniszterek közt e javaslat elfogadása folytán nagy lehangoltság uralg. — Spanyolország. Közvetlen hírek a harctérről még folyton hiányzanak. A Logrono és Burgos közti vasutvonalak ellen intézett karlistamerények sejtnei engedik, hogy fegyvereket legkövesb sem hajlandók letenni, s más részről úgy látszik, a királyi hadsereghez küldték a vasutak védelmezésére vonatkozó utasítások nem igen imponáltak nekik. Az „Agence Havas” f. h. 15-rol Bont-Madame-ből táviratot vett, mely szerint Saballs, Tustany és Miret karlistavezérek erejüket egyesítették volna.

Fővárosi levél.

Budapest, febr. 14.

Barátom szerkesztői! A farsang valahára véget ért. E felső-hajtás hallik a különféle rendű és rangu papák ajkairól, kik az „idei ivad” uralkodó egyszerű-bbésége dacára is jóformán megürült tárczáik fenekét szomoruan nézik. Talán a gárdes-dames ó nagyságuk is hasonló véleményben vannak titokban, mivel az amsz hányás nyitlan bevallani tiltja, hogy bizony terhes volt már egy farsang vége felé a folytonos egy helyben egy farsang vége felé a folytonos egy helyben utas, s a koronkénti bobiskolás mellett is csak nehezen nélkülözhetővé lán az otthoni jó puha

derékaj! — De leginkább hálaadó himnust zongorédzhat a napárkeszítőnek a farsang be-fejezéséért Meryelyi Gyula barátom, ki nem kevesebb mint tizenhét háiban tungsát mint báli re fer re n si! Tűrhetetlen állapot is lehetett, már úgy hushagyó kedv előtt folytonos éber nyelveim kísérni a megjelenő notabilitásokat, a bánya környezetét és a hólygek légiját; számadó részletességgel megvizsgálni a házasszony öltözékét, gyémántjait és virágbokrétáját; kutatni az új tuneményeket és vidéki jelenségeket, végül alphabet szerint rendezni a jelenlévő tanczosok névsorát, az gődö gondolá ügyelve, nehogy valamelyike a hűjos elkenyveztetéteknek kimaradjon a listából. Bizonyára nem volt az ő helyzete irigylendő, s megbecsúható neki, ha meglegelé a mult-ságot.

Pedig még tulajdonképen most kezdődik az igazi kedélyes mulatási időszak. A bójti pikniknek néhány év óta nagyon lábra kaptak s hiába temeti el a jó ferenzvárosi polgárság a farsangot nagy ceremóniával, carnevalfejelelem még tovább is él, csakhogy más név alatt és u r a l k o d i k, csakhogy más helyiségében és más miniszterium (vulgó rendezőség) tanácsát követve.

Az igaz, hogy a szeszélyes uralkodó miniszteriumát napról napra változtatni szokta. A kormányformákban sem igen válogat. A korlátlan absolutizmust a szabad republika követi. A „bolondok estélye” plane vaioóságos petroleum-commune-uralom volt. Soha annyi szemete szedett nép nem száozta még be a vigadó díszes termeknek koczatalaját, mint ez estén. De igyekezett is a rendezőség a községhöz nemleges bőséges programját, mely a lehetőségig észmiki összetakolt otrumba doresekig tärháza volt, keverve helyi és alkalmi czélások sületlen élceivel. Szerencse, hogy minden de minden n e m e t ű l i ment, mert hozzásumog egy mégis csak bizonyos határra talált, meg-gondolva, hogy minő derék dolog a mi jó magyarpének egészséges eszjárását nem figyaznani ki, ilyen ostobaságok feltalálása által. A nemti burgerek aztán teljesen elemőkben öz-zék magokat. Tisztes külvárosi polgárok, ka-czagó piros orcvál, jökevölveg viselik a bohöz-süveget, sőt ternetes életpárjuk is felnyom egy-egy papirfokót, nehogy lába fizette legy-en be a drága két-forintos antrét. Amott egy csoport emberséges családja a jökevöl-gel tularába zurkal botjával jegesmedvebörbe bujtatott szustriasokat, hogy ezemek grim-aczeiben gyönyörűségeit találjon. Itt néhány izetlen Pierrot és Harlequin csattogtatja re-csöges paljczáját bekés ipartüzköz hátán, kik azonban nem aprehendálnak e gyakran durva-csögözött pajkoságot, sőt jól esik nekik. Meg az a sok Debardeur és Papolotte és Colombine, kiknek szinehagyott kölcsönzött tricotjánál csak képek mosogatódézsa nyomai árul-lóbbak. És sehol egy józú mondas, egy termézetes röpso, egy találó szójatek.

Ilyen a bohözcselvény, mely a redoutbérlo- nek busán megértitri nem csak egy kiadását, s melyre a főváros német lakossága betekkel előre készüli és elhatározta, hogy azon magát „par force” kimitalja akár esik, akár fu.

No de hát carnevalherceg szeszélyes, és miniszteriumait változtatni szereti. Ime a miniszteriumok legkönyveszben megoldása. De tessék neki a mi kormánykrisisunkat nyélbe ütni! Akkor látja meg ő kedélyessége minő nagy fába vágtá fejszétjét. Bizony nehez is ki elégiteni a száfély húzó kívánalmakat. Az egyiknek Tisza kél Sennyeyvel; no még Lónyay is jöhet rádaul. A másiknak a két első nyelny az utadól nélkül. A harmadik meg-elegszik a jelen kabinettel, ha a gyöngébb elemek helyett új erők lépnek be. X. ur Szilvayt szeretné miniszterelnöknek s a koalitio vegki-fejlesztésére idót engedne. Y. ur Sennyeyt, Bittót, Lónyayt, csak Tiszát nem; hadd várjon meg egy kicsit. Z. ur pedig nem kívánja egyi-ke sem; jöjjön le Andrássy és alakitsion egy-egézen új kormányt az „elvhu” deakpártból. — Ilyen nélkülözöltségsek merülnek fel, — helylyel-közdel az emberek között: utcán, klub-bokban, a sajtó hasájában, még magában a parlamentben is. Meltóztatassék aztán ezen el-gazdagodni! . . .

Azt azonban a lelpendő kormányt meg kell adni, hogy disceséggele tette le fegy-vert. Bittó miniszterelnök méltóság teljes be-záradé, de kivált Ghyczynek öszinte és érzelem-gazdag, e így ezért tegragadó utolsó oratójja oly nemes végjeletet tevék a jelen kormány rövid szereplésének, hogy eme nagy parlamen-ti

dráma hallgatósága egész szívellel mekkéi nyujt-hatá, tapsait és éljenet a közreműködöknek. A felvonásnak vége, a függöny legrödült. En-gedje a magyar államesze jósora, hogy a következőkben az ime elkészödött bunyolulat a legfonségesebb megoldást nyerje!

Hogy Ghyczy pénzügyminiszterének csak is es egyedül téves politikája ásta meg sirját; erre nézve regyek egyek vagyunk minden oldalon. Az ő személye, nemes jeleme, szigor-nan takarékos barátságos eljárási módozata annál inkább kiérdemelték mindenki tiszteletét és szeretét. Egy kis anekdót adok elő az öreg ur egyéniségének megvilágítására, de még a viszonyok jellemzésére is. Midőn Ghyczy utolsó monumentalis beszédjét bevégzé, nem ment haza, hanem felsétált a hátsó csigalep-csön a gyorsírók barlangjába, revidálóndo ja-vában írás alatt levő beszédet. A fönök ajá-nló tette, hogy azon felóra alatt meujen haza ebédelni, míg a munkalát első része kész leend.

— Hm, hoztam én magammal ebédet; az idő drága; elvezem én a falatozást itt is, — s ezzel kihuz a roknya zsebéből egy — z s e m i l e t. — No de mégis jó lesz, ha valami meleg ételt is méltóztatik magához venni; a hosszas és fárászto előadás után megkövetelné. A büffetben majd csinálnak egy kis beefsteakot. — Jó hát nem bánom; s ezzel le ment a büffetbe.

Ott azonban már nem volt egyebb ha-rapni való egy kevés maradék gulyásusón ki-vül, melyet aztán megmelegítve jóizuen elköl-tött Magyarországi pénzügyminisztere, hogy an-nak utána egész buzalommal nézze át addig papírira tett bosszu beszédét.

Leo.

Komámuramek az ország dolgaról.

Be régen nem beszélgettünk együtt egy kicsit okosabb dolgokról kedves komám. De rég ám. — De hiszen az a sok feki lakadalom, disztótor, meg névnap olyan sürün járta, hogy csakugy gozögött az ember bele; olyan helyütt pedig leginkább csak hiábavalóság fecsegett az ember. Magam se bánom már, hogy elkergette hushagyókodd azt a sok eszemiszom mulatsá-got, az ember csupa beteg bele. Nem volt itthon komámuram a napokban; voltam odaát, de a kis Bendi azt mondta, hogy elment a gözös cozon, de bizony nem értettem én meg hogy hová? Kobányán volt egy kis ügyesbajos dol-gom. No lám csakugyan valami bányát gagyog-tott Bandi. Hanem kedves komám, oda is elmentem ám, ahol sose voltam még. — Hát hova a menyköbe ment komámuram? Egy kis dolgom volt egy pesti kereske-dővel; a mint a boltbájól kijöttem, hát az ut-zán őszszekadtam nagyjournál, — hiszen ismeri ked komám? Ugyan máhogyne ismerném, hisz innen szakadt Pestre. Hát aztán elcsalt az országházba; előbb nem akartam menni, hiszen mondké, be sem esztük oda az ilyen községes embert; de ő csak bizonyozott, hogy hogyne esztünk, csak bizzam rá; az igaz, hogy az ezüstgom-ujsnos volt bekessem alatt. — hát elég tisztességesen voltam öltözve. — Igy östán felmentünk a garadicson egy roppant széles nagy tornácba; itt nagy jó uram egy czifra ruhajú emberrel állt szóba, de egy tempóra vissza is jött; no, mondd, menjünk feljebb. Mentünk is, mi kedves komámunk annyit kacsa-kringós uton, nem tom én hány hoszu tornáczon, garadicson, hogy biz én sohase tudtam volna magamban visszatálatni a Sándor utcára. De nagyjournam tudta a járást úgy-é. Micsoda? Ó kelme tán mindennap eljaro-gat oda, mert se kérdett se hallott, csak ment egyenesen. — alig gyöttem vele szusz tartani. Egyszer aztan egy ajtó elölt valám át oda egy másik sinóros uriembernek, e megozó, s arra mindjárt kinyitja a nagy ajtókat felét. Tarsék belül kerülni, mondké annak az urnak, de csak elnevette magát; s azt mondta, hogy ő csak ideként marad. Nagyjournam aztán meg-fogott s bevitt magával az ajton; itt aztán jó darab ideig keresgélve jó helyet is talált az első sorban. Alattunk ült az egész országgyű-lés; nagyjournam mindjárt megmutatta hol ál a

meg. — A Holly-Lodge megint csak egyedül elhagyottan mereszté az idő által megbarnított falait a magasa. A csocselék szétoszlott s az önek ott hagyott rendőrsozaga a ház körül sétált, hogy talán egy ember arcot találjon, vagy, hogy emberi lépteket hallhasson Latta Alfred ott feküdt az ablakaival utazó nyira szobában, s mi elhiszik, hogy a szegény ö- nek nem lehetett valami kellemes foglalkozás ott sétálgatni.

A halottas szobában azonban két nő volt fen; az egyik kétségbeesett hangon javesze-keive, kezét tördelve Latta Mabel, a másik pedig hi cselédje Zszusa. Arden fájdalma egy pillanatra csülpalt s a szánalommal adott helyet, midőn a szegény megtört alakot megpillantá. A szegény Latta Mabel egyedül, csak hi cselédjének kíséretében, sirta a kétségbeesés könnyüit feledt, égerszombot háziboldogságá-nak romján.

(Folyt. kov.)

debreczeni három követ, láttam Patay nagyságát is, de ő egész külön ül nehányad magával...

De csak nem hagyta ott komámuramat? Azt nem cselekedte. Hanem úgy vettem észre, hogy a két menyecske mindig a fiatal követeket kérdezte, hogy kicsodák: nagyjauram...

Hát aztán ennyiből áll az országgyűlés? Dehogyan ennyiből kedves komám! — mikor már jól telenéztem magamat, akkor vettem észre, hogy neki — hiszen beszél is odalent valaki...

Hát aztán ki volt az a nagy ur? Mikor kijöttünk, akkor kérdeztem meg nagyjauramtól, ő azt mondta, hogy az a ház elnöke: — máh biz azt a csemetéket, ha én olyan nagy ur volnék, a szögáramra bíznám...

Hát az a valaki, a ki beszélt, ki volt, aztán mit beszélt? — bizony magam is szerettem volna ott lenni.

Láttam én azt az urak régebben, talán Váradon, akkor ott vicespány volt, de nem tom a nevet, kétszer is kérdeztem a szomszédomtól, de ez furtosfanta a két menyecskevel mulatott, s rám se hederített. — Mit is beszélt csak? — Igen: dicsérte a kormányt, dicsérte Tiszát, aztán a magyar meg az oláh nemzetet; de nem igen hallottam jól, hanem furcsákat mondhatott, mert az urak oda leunt...

De hát mondia csak komámuram, mi van abban, hogy Tisza mást beszélt, mint az előtt? Mert itthon is állították azt, hogy mind a három követünk megválasztott, — meg a Bánki bícséi újsága is azt hirdeti, hogy az ilyen emberekre rá sem kell gondolni a jövő választásokra, ha azt érjük.

Óka foka van mindennek komám, azt mondom én — hallottam én annak okát eia fenn, meg is értem, de bizony nem tudom én el bíráni ő mondani.

Mán hiszen nekigyőröközöm az én egyszerű eszemmel, a hol nem érti komám, hát mondia meg. De hát gyujtsunk rá előbb: piszázó mellett jobb ízűn esik a diskurálás.

Istt egy kis jó szüdbőlány, töltsön rá belőle komám uram, tudom, hogy nem szitt különben abban a derága városban sem.

Hol is kezdjem csak? igen, — hát az a nehány uraság, amek azon az egyetlenegy lozczán is böven megfér, mindig azt yvesi, hogy Magyarország független legyen mindenben, legyen saját ármádiája, saját kasztyája; azt az adósságot, mit a német csinált, de egy részét az ország elzölt nyolcz esztendővel elvállalta, ne fizesse; azt a summát se adja meg, a mit ugyanakkor a kőrös költsége megígért. Érti kend komám?

Ertem ám, mert hiszen ki ne értené azt ez igazságot, hogy a ki az adósságot csinálta, a fizesse meg is; az is csak világos, hogy kiki viselje a maga országának költségét; az is tiszta, mint a nap az égen, hogy kiki tartsa a maga katonáját; ugy-e hogy így monda komám uram?

Hiszen így; de mégsem egészen ugy van az. Először is azt kell tudni, hogy Osztrákország császára meg Magyarország királya egy, ennek a két birodalomnak egy fejlődése van.

Azt tudom, — de hát nem lehetne elválni? jöjjon Budára a magyar király.

Hát az osztrák császár?

Császár? Igaz, hogy nem választhatja magát kétféle.

Nohát, a két birodalomnak egy kaszába folyó költségei is vannak, erre a két ország egyessége közt egymással, hogy az egyik meg a másik ennyit meg annyit fizet: arra is kontraktust csináltak, hogy a régi adósságot együtt viselik.

Bizony elég rozslu tettek. De törvény is van ám róia, az a baj.

Hiszen azt is meg lehetne változtatni, azt hallottam én.

Jól hallotta komám: de mig törvény, meg kell tartani, mert különben ékzékvalój az embert.

Ugyan hát mék biró ekzékvalói Magyarországot?

Mék? — hát a többi ország mind összefőrenne, elboritná katonával, ágyúval a mi országunkat, ki se menne innen addig, mig életet nem tennék.

Hát, — biz akkor legjobb lenne megváltoztatni azt a káros egyességet, meg magát a törvényt is.

Az lenne nekünk a legjobb, csakhogya hozza se lehet szólni, meg egyik másik egyességeknek a terminusa le nem jár.

Azt hát meg kell várni?

Meg ám; akkor lehet osztán újra megpróbálni az új egyezkedést, de csak közös akarral. Ezt nem akarják azok a kiadó urak megvárni, nekik mindjárt kéne minden.

Így osztán, hogy a Tiszapárt ennek most mindjárt nem látja módját, amazok kigyót békát rákál-tanak, hogy kifordították a köpönyegeket, és így rossz magyarok. Pedig Tisza, meg a pártja csak azt mondia, hogy ezen közösiyek megváltoztatásának nem jött még most el az ideje.

Nem ám! én is így látom. (Vége köv.)

Vidéki hírek

4 Miletics Horvátországba költözik s ügyvédi gyakorlathoz fog. Zagrabbán gróf Zichy közlekedésügyer ellen tervezett tüntetést Mazurancs bánnak sikerült megakadályozni. Kemecezen a bogdányi választókerület baloldali választói az id. Elek Gábor elhunytával megválasztott képviselői állásra a párt egyhangu határozata folytán Zoltán Jánost jelölték ki. Győrött M. M. jönevű ügyvéd váltohamisítás miatt letartóztatott. A kamisított váltók száma 80-ra rug, s több mint 50.000 főt képviselnek. B-Ufaluban dalárda alakult. Elnöke Gyulai László ref. lelképásztor. Szabad-Bathány község határában felesmes rablók garázdálkodnak. Ifju Ujvári József lakásába f. hó 7-én betörvén, attól 339 ft 85 kr értéket raboltak el. Oriási vadmacskát lött Eszéken gróf Klun jóságigazgatója. Sulya 1534 font, hossza 41 1/2 hüvelyk. Brassóban Arz Frigyes tekintélyes kereskedő saját gözmalhánya vizsgálatot tartván, egy gépkerek által megragadvá, iszonyuan összemarcangoltattott.

Debreczeni színház.*

4 Csütörtök febr. 11-én „Arbuez Péter” Szevilla inquisitora, történelmi dráma 5 szakaszban, írta Devien Guido, fordította Mátray Béla. Ismét egy kárhavazást este! A közönség ez összefértelt réndrámára erőszakkal összekalapított borszámát a lehető legfőretlenebbül nézte végig. — A színeknek, mintha magok is érezték volna, hogy minden fíradozásuk kárba vész, a lehető legkedveltebből játszottak. Még csak Lukácsiné is megessett, a mi szívesen elősmérikük nála oly nagy ritkaság: értjük a szerep nem tudást. Látszott játéknak, hogy a sugó intézmény fennállását nagyon helyen való dolgoknak tartja. A darab mesejét, bár egyáltalában nem érdemli meg a fíradtságot, röviden elmondjuk. Clarisson Manuel Sevilla kormányzójának, (Zöldi) van egy kedves gyermeke Leonora, (Türkőné) a kit eljegyeztet a már származásu, de buzgó keresztény Fernando di Valero (Mándoki) nevű nemessele. Arbuez Péternek azonban szemébe ötkik a szép leány, s iránta szerelemre gyulad, szerelmét megvallja, az természetesen vissza utasítatik. Mi természetesebb ezután mint Arbuez boszúveszkéje? Ugy ám, de van Arbueznek egy kegyence, a kit Don Balthazárnak hívnak (Lukácsiné) az pedig voltaképp papi ruhába öltözött. Inez nevű kedvese egy máglyán kivégzett spanyol nemesnek. (A ki azonban a drámában nem szerepel, csak olykor olykor eszeltek.)

Don Balthazar papi ruhába épp azért öltözik, hogy Arbuez közelébe férkezhesse, s így beszűt állhasson igazságátlanul kivégzett kedvesét. Természetesen Don Balthazar Arbuez ellen folytonosan conspirál, leginkább Sevilla sötredékével, mely jól fejelemve, mint valami „Garduna egylet” jelenik meg. A Garduna tagjai becsületes bravók, a kik pár aranyért az ölik meg, a kire fölvanak bérelve, ezekhez fordul Arbuez Péter is midőn a Leonora boldog jegyesét Fernando di Valero től lábál elakarja tenni. Don Balthazar azonban, ki a szerencsétlenek oltalmazója, előbb jár, s Marofina korszármárosnak, ki szinte a Garduna tagja, a Fernando megmentését rendeli el. Természetesen ennek folytán a két bravo összeszűs, s az ügy a Garduna tanácsa elé kerül. Ezalatt Arbuez Péter elfogítja az atyát Clarisson Manuel, eretnekeséggel vádolja, bizonyosságul falhoz ellen egy a kormányzójának saját parancsára eljert Luther-féle bibliát, s a kispad minden gyötrelmei kerestül viszi. Helyére lőkoronyozóvá Mandamentot, a Garduna eddigi nagymesterét nevezeték ki, ki szerelést az-azul kezdte meg, hogy a Gardunát, mint a hatóságokra veszelés egyletét feloszlatja, épen abban a pillanatban, mikor azokat a Clarisson Manuel, s Fernando di Valero megmentésére összeszűdnek. A Garduna tagjai saját eddigi nagymesterük által megcsalva látva magukat, már már engednek a parancsoknak, midőn a bator Culevrina (Rónai Mari) felláttja egész Sevilla csöcselőket. A szent trvszek épen vallatja Clarissonot, s elítéli készűl, a csöcselők azonban a palotába rohan, szétveri a törvénycsékét, s mind Clarissonot, mind az ott jelenlevő Fernando di Valero megmenti, kik aztán Leonorával együtt Don Balthazar kalauzálása mellett szerencsésen megszűdnek. Don Balthazar ezután egyedül boszujának él, felfedi Arbuez előtt kiletét, aztán meggyilkolja, saját magát megmentézi, s a nép által folygyújtott palotában boldogul hal meg. Ez a darab meseje. Ügyes kéz a tárgyat jobban feldolgozhatta volna, mostani alakjában hatástalan. Az eleje még ér valamit, a vége azonban elnyújtott, s a mi fölhibája, az egyes szenvedélyek nincsenek lélekian alapokra fektetve. Arbuez nem értjük, mit akar, midőn az atyát elfogítja, kispadra voncsolja, a lányt pedig futni engedti. Balthazar egész válója hasonlít a laternamagika alakjaihoz, melyek csak látszanak a falon mozogni, de voltaképp nincsenek ott, segél, conspirál, öl, gyilkol, általában többet tesz, mint a többi szereplők összesen, ugye szólván általa vezetettnek az események, ő oldja meg a csomót, s mindezek dacára ő egy nagy semmi, a kinek működését a közönség

* Télihany folytán előző számunkból kimaradt. Szerk.

HELYI HIREK.

4 Polgármesteri jelentés a mult 1854. évi ügyvezetéről, a közigazgatás állásáról s általában a nevezetesebb mozzanatokról már elkészült s legközelebb ki fog nyomtatni és a közgyűlés tagjai közt szétosztatik. Felolvasása a márczius havi bizottmányi közgyűlésen történt meg.

4 Bacsó Luiza k. a vendégjátéka máról, valószínűleg Mándokiné betegsége miatt elmaradt.

4 Szabó Bálintnál az árvaszék elnökénél a városi hivatalnokai tesztet — névnapia alkalmából ma délelőtt tisztelgett s öszinte szívbeli kívánságokat, melyek jőre jőre a jövőre is melegen csatoljuk a magunkéit.

4 A debreczeni terménycsarnok tegnap tartott közgyűlésén a helybeli tagok tagsági-éjéja 10 ftról 6 ftra a vidékieké 6 ftról 4 ftra szállítottott alá. Elnöke választottat Sesztina Lajos. Alelnöke Berger Henrik.

4 Fereczy Gyula, kinek halálhírét lapunk mult számában közöltük, — biztos értesülés szerint sziven löste magát.

4 A falu rossza című népszínmű új hajlúk f. hó 27-én fog először színe kerülni.

4 Egressy Ákos, kinek megérkezését jelezük, bizonyos elhárítlan akadályok folytán csak szerdán fog megérkezni. s első fellépése Macbethben leend, valószínűleg csütörtökön.

4 Újabb értesüléünk szerint Bacsó Luiza már nem fog fellépni többet, mert Mándokiné torokbaja meg mindig tart, s a vendégművésznök szerdán haza kell utazni Budapestre. Öszinte szívbeli sajnáljuk, hogy őt így hamar elvezítették.

4 A Dalnoki pár tegnap haza érkezett, s Horváthné asszony egészséges és a javulás utján van, így a most megzavart játékrend talán néhány nap mulva rendbe fog hozathatni.

4 Jermi Kálmán, egyik buzgó fiatal kereskedőnk, egy hitelezője által erősen szoritvatván, nehogy többi hitelezői károsodjanak, folyó hó 13-án kénytelen volt csődöt mondani. Ugy haljuk, hogy kilitás van a csődnek más tányos kiegyezés utján való mielőbbi beszüntetésére.

4 A polgári kaszinó a jövő vasárnapon, febr. 21-én délelőtt fogja megtartani tisztújító közgyűlését.

4 Taborszky és Parsch hangjegyekereskedő kiadásában legújabbban megjelent s szerkesztőségünkhez beküldött: „Az erdőben” című polkamazur ifj. Farbach Gyulától. — Ára 50 kr.

4 A szinlap ma sok derék színházi tag betegségét jelenti. Így például jelezve van Mándoki, Mándokiné, Horváthné és Mustó egészségi változása, mely szomorító körülmény bizonyára érzékeny hatást gyakorol a játéksorrendre is. Szívbeli kívánsjuk, hogy a gyengélkedők minél előbb visszanyerjék teljes egészségüket, hogy őket mielőbb viszont láthassuk a világot jelentő deszkákon.

4 A „Franklin-társulat” kiadásában legújabbban a következő művek jelentek meg s küldettük be megemlést végett szerkesztőségünkhez: „A magyar korona területén fekvő összes vasutakon érvényes új vasuti üzletszabályzat”. (Második kiadás.) Ára 50 kr. „Egész-

ség könyve.” (2 kötet.) Orvosi tekintélyek nyomán írta K. Beniczky Irma. Ára a két füzetnek 80 kr. „A természet könyve.” (4 füzet.) Egy füzet ára 50 kr. A falusi könyvtár XVI-ik füzet: „Népszerű és gazdaság minden ágaira vonatkozó mezei gazda naptára, az uradalmak tisztjei számára.” Ára 50 kr. A köztörvényhatóságok, községek és az elsőfolyamodású bírószakok rendezésére vonatkozó törvények s királyi miniszteri rendeletek gyűjteménye; egybeilleszté Szeniczey Gusztáv. Ára: 80 kr. „A magyar csótörvény” módosított összeállítással és egyéb hasznos jegyzetekkel ellátva; szerkeszté Szeniczey Gusztáv.

4 Egy garázda fizkő zavarta a csemetét, az elmúlt éjjel az utcán. Midőn szücs jó kedvét a rendőrség le skarta hűteni: felgerjedt s szembeszálva a constablerekkel nemcsak engedetlenkedett, hanem bírora is kiment, sőt minden igyekezetét arra fordította, hogy a rendőrök fogvereit hatalmába kerítse. Nem boldogult. Bevittek. Volt még egy új rendőri kihágás egy külvárosi korsémában is, hol a bortól felvillanyozott mulató csimborák egymásnak estek s dorongokkal kezdték a felhevült kedélyeket izzóbb állapotba hozni. Ezt a zajos társaságot is utólelte a fatum s csakhamar mindnyáján elesdesedültek — ama bizonyos czéllában.

4 Kisváradutczának lapjára rakott szék-liskókkal meg a folyó évből leendő kiközvetítését a városi gazdasági tanács elrendelte, megbízván az illető tanácsnokot, hogy a szék-szelet műszaki előmunkálatakat a mérnöki hivatalral tette meg, s az árjélelti feltételeket készítse el.

4 Kovács János főiskolai tanár ma azon szerencsétlenség érte, hogy a Margittai ház előtt egy csevegővel el nem látott szán elgázolta, s mintegy 25—30 lépésre vonzolta magával, s nehé zúzódásként okozott rajta. A szán magán egyén tulajdona. Ugyanezen szán már a nagytemplomnál elgázolt egy asszonyt, s az üldözés elől menekülve, történt a derék tanárral a szerencsétlenség. Felhívjuk a rendőrség figyelmét, hogy mindazon szánatulajdonosok ellen, a legszigorubb büntetést alkalmazza, kik a törvényszabta öv intézkedések megtételét elmulasztják. — A megsérült tanár orvosi ápolás alatt van, s hosszabb ideig lesz kénytelen mások hibás mulasztása miatt ágyát őrizni.

A „Debreczeni Ellenőr”

— eredeti távira. —

4 Budapest, febr. 15. Tisza Kálmán a reggel, ő felesége a király legmagasabb meghívása folytán Bécsbe felutazott.

H I R D E T É S

Arverési hirdetmény.

Alőírott által ezennel közhírré tetetik, miszerint Kovács Lajos mint a ref. egyház főgondnoka részére, Kálmán István és feleségétől 677 ftr 54 1/2 kr s törv. jár. erejéig biztosításilag lefoglalt ingóságokra u. m. lovak, szarvasmarhák, s buzaméniekre, a debreczeni kir. járásbírószág 15950/1874. j.b. sz. végzésével az arverést elrendelve, ennek fogaratosításra és pedig a lábas jóságoknak a barom vásártéren, a buzanemélekek pedig a buzapiacson leendő elárverelésére határidőül f. évi február hó 16-ik napjának d. e. 9 s azt követő órái oly módon tűzettek ki, hogy a fertint ingóságok szükség esetére becsíron alól is el fognak adatni.

Kelt Debreczenben 1875. jan. 30.

Bányai Vince, kiküldött jár. bir. végrehajtó.

19 3 - 3.

Felölös szerkesztő: Szabó Antal.

Főmunkatárs: Hamar László.

H I R D E T É S E K

A DEBRECZENI Alföldi takarékpénztár' második rendes közgyűlését f. évi mart. 7-én délelőtt 10 órakor a városház kis tanácstermben tartandja meg, melyre a t. cz. részvényesek ezenel meghivatnak. T A R G Y A K: 1. Igazgatósági jelentés a mult évről. 2. Zárzámla és mérleg betérjesztése. 3. A mult évi tiszta nyereség mikénti felosztása. 4. Hár-m részvényes tag megválasztása az 1875-ik évi számadások megvizsgálására. 5. A netáni indítványok, melyek azonban csak ugy jöhetnek tárgyalás alá, ha a közgyűlés előtt legalább 30 nappal az igazgatósághoz beadattak. Debreczen, 1875 február 1. Az igazgatóság.

Kiadó, vagy eladó ház.

A csapó utcán a 3170. sz. alatti ház, mely bolthelyiséget, egy bormérő helyiséget, 5 szobát, két konyhát, s a hozzátartozó mellékhelyiségeket tartalmazó, folyó évi pünkösdűl kezdve kiadó, esetleg örök árón eladó. Értekezhetni a bentlakó tulajdonossal.

Érmelléki sima szőlővesszők.

Örökítésre a legjobb borszőlő, u. m. bakator, bihari boros és erdei szőlőfajokból 1000 darabját 5 ftrjával ajánlja Trenhauser Péter szőlőbirtokos Székelyhídon. Megrendelések a nevezetkez Székelyhídra vagy Posszert János urhoz Debreczenbe kéretnek mielőbbi, előjegyzés végett, beküldetni, hogy a vesszők a tavasz elején gondosan megszűdvé és becsomagolva a tisztelt rendelőknek elég korán elküldhetőek lennének.

A debreczeni iparegyesületi takaréék és hitel-intézet t. cz. részvényesei a folyó évi márczius hó 14-kén délelőtt 10 órakor a városház kistanácstermben megtartandó első rendes közgyűlésre azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy mindazok kik abban résztvenni szándékoznak, részvényeiket az alapszabályok 35 §-a értelmében 7 nappal a közgyűlés előtt, és így legkésőbb f. évi Márczius hó 7-keig az intézet pénztáránál, az azokról nyerendő tétitvénnyel — mely egyszersmind beléptijegyűl is szolgáland — letenni sziveskedjenek. Tárgyak. 1. Az igazgató választmányának a lefolyt tüzletéről jelentése. 2. A mérlegnek a számvizsgálók jelentésével együttes betérjesztése. 3. A lefolyt tüzletév nyerevénye feletti határozás. 4. Elnök — a 4 kisorsolt választmányi tag és 3 számvizsgáló megválasztása. Debreczen, 1875. február 6. án. Az elnökség.